

بررسی مشکلات تولید و صادرات در گفت‌وگوی پانا با رئیس اتحادیه صادرکنندگان محصولات کشاورزی:

سیدرضا نورانی: زیرساخت‌های لازم برای بهبود نظام توزیع محصولات کشاورزی در کشور فراهم نیست

تهران (پانا) - رئیس اتحادیه صادرکنندگان محصولات کشاورزی می‌گوید اکنون مطابق با اظهار نظر فائو ۳۰ تا ۳۵ درصد از تولیدات کشاورزی در ایران اتلاف شده و به ضایعات بدل می‌شود که می‌تواند سالانه غذای ۹ میلیون نفر را تامین کند و علاوه بر آن جلوگیری از این اتلاف می‌تواند زمینه‌ای مناسب برای افزایش صادرات محصولات کشاورزی باشد.

سیدرضا نورانی در گفت‌وگو با پانا اظهار کرد: مشکل نارسایی و ضعف‌های نظام توزیع محصولات کشاورزی در چرخه تولید تا مصرف موضوعی قدیمی است که زیرساخت‌های آن هنوز فراهم نشده است، به همین دلیل نظام عرضه کشور درستی نیست و هم برای تولیدکننده و هم مصرف‌کننده این نارسایی‌ها زیانبار شده است.

وی افزود: در بازار عمده‌فروشی، عرضه و تقاضا تعیین‌کننده نهایی قیمت است و تولید بیش از نیاز مصرف یا کمتر از آن همواره بازار محصولات کشاورزی را با مشکلاتی مواجه می‌کند که در آن یا تولیدکننده یا مصرف‌کننده زیان می‌بیند.

رئیس اتحادیه صادرکنندگان محصولات کشاورزی خاطرنشان کرد: پس از مرحله تولید نیز جمع‌آوری، بسته‌بندی و حمل مناسب کاهش ضایعات و افزایش بهره‌وری را به دنبال دارد. اکنون مطابق با اظهار نظر فائو ۳۰ تا ۳۵ درصد از تولیدات کشاورزی اتلاف شده و به ضایعات بدل می‌شود که می‌تواند سالانه غذای ۹ میلیون نفر را تامین کند و علاوه بر آن جلوگیری از این اتلاف می‌تواند زمینه‌ای مناسب برای افزایش صادرات محصولات کشاورزی باشد.

وی اضافه کرد: اکنون ۵ تا ۱۰ درصد از محصولات کشاورزی صادر می‌شود که اگر بتوان ضایعات کشاورزی را کاهش داد، می‌توان ضریب صادرات محصولات کشاورزی را افزایش داد که در بهبود اشتغالزایی و ارزآوری نیز موثر خواهد بود.

نورانی عنوان کرد: وقتی بازار عرضه و تقاضا را می‌دین عمده‌فروشی تعیین می‌کند قیمت در توافق بین تولیدکننده و سلف و خرده‌فروشی تعیین می‌شوند. تولیدکننده حداقل سه هفته قبل از برداشت محصول خود را می‌فروشد تا با فروشان و سلف و خرده‌فروشان شرایط بسته‌بندی و بارگیری محصولات را فراهم کنند.

وی اضافه کرد: اگر نظام توزیع در بازار با کمبود محصول کشاورزی مواجه شود قیمت‌ها برای مصرف‌کننده نهایی با افزایش قابل توجه همراه می‌شود. البته نهادهای نظارتی مانند سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان، سازمان بازرسی و بازرسان اصناف باید نقش نظارتی خود را در مورد همه کالاهایی که در بازار خرده‌فروشی عرضه می‌شوند اعمال کنند.

رئیس اتحادیه صادرکنندگان محصولات کشاورزی اظهار کرد: نظارت کافی باید بر بازار از عمده‌فروشی تا خرده‌فروشی وجود داشته باشد تا چندنرخ بودن کالاها متوقف شود. اکنون فروشگاه به فروشگاه و منطقه به منطقه قیمت‌های متغییر برای محصولات وجود دارد و به طور قطع نظارت کافی می‌تواند به آشفته‌بازار قیمتی پایان دهد.

نورانی عنوان کرد: «اکنون تنها سامانه قابل اتکا که میزان ورودی محصولات کشاورزی و قیمت در آن قابل مشاهده است، سامانه میادین است و محصولاتی که وارد این میادین می‌شود از کیفیت قابل قبولی برخوردار است و کارشناسی آن در میادین عمده صورت می‌گیرد. البته نظارت شهرداری تنها ۳۰ تا ۴۰ درصد از محصولات کشاورزی است که در کلان‌شهرها مورد مصرف قرار می‌گیرد.»

وی ادامه داد: «فاکتورهای صادره برای فروش محصولات کشاورزی باید در سه نسخه تنظیم شود که یکی از آن در درب خروج میادین و دیگری توسط خریدار دریافت شود تا امکان نظارت‌ها را فراهم کند. البته همه این نظارت‌ها باید به صورت مستمر انجام شود نه آنکه تنها وقتی کالایی در بازار با نوسان قیمتی قابل توجه همراه می‌شود این نظارت‌ها اعمال شود.»

قیمت گوجه‌فرنگی تا دو هفته دیگر ارزان می‌شود

رئیس اتحادیه صادرکنندگان محصولات کشاورزی درباره افزایش قیمت گوجه فرنگی اظهار کرد: «اکنون در مقطع زمانی قرار داریم که تولید گوجه فرنگی در محیط باز به اتمام رسیده است و گوجه‌های گلخانه‌ای نیز از آبان وارد بازار می‌شود. امسال به دلیل بارندگی‌های مهر گوجه‌فرنگی‌هایی که در محیط باز تولید می‌شوند، دچار آسیب شدند در نتیجه عرضه با کمبود مواجه شد که تا دو هفته آینده جریان می‌شود.»

نورانی درباره صادرات محصولات کشاورزی اظهار کرد: «اگرچه تحریم، صادرات بسیاری از کالاها را با مشکل مواجه کرده است اما صادرات مویرگی وجود داشته است که در پاره‌ای مواقع با تصمیم‌های خلق‌الساعه با ایست‌هایی مواجه شده است. وضعیت ما به گونه‌ای است که در بحرانی قرار داریم که تحریم‌های ظالمانه صادرات را تحت الشعاع قرار داده و باید قوانین و مقررات صادراتی نیز متناسب با این شرایط اعمال شوند اما اکنون قوانینی در زمینه صادرات در حال اجرا است که مربوط به زمان صلح است.»

وی عنوان کرد: «بانک‌ها در تحریم هستند و وضعیت روابط مالی و تجاری با کشورها مختل شده است بنابراین در چنین شرایطی باید تسهیل‌گری امور در اولویت برنامه‌ها قرار گیرد. باید نظامی ایجاد شود که امور تجاری با کمترین مشکل انجام شود نه آنکه در اتاق‌های دربسته تصمیم‌هایی اتخاذ شود که دست‌اندرکاران را دچار مشکل کنند. تشکلهای و بخش خصوصی باید در اتخاذ تصمیم‌هایی که آنها را درگیر می‌کند نقش داشته باشند.»

نورانی خاطرنشان کرد: «نقشه راه باید از صادرکنندگان اخذ شود و حتی در مورد بازگرداندن ارز حاصل از صادرات باید با تشکلهای و صادرکنندگان مشورت شود و راهکارهای اجرایی آن مورد بررسی قرار گیرد. در زمان صلح و بهبود روابط بین‌المللی قطعاً شرایطی وجود دارد که با زمان جنگ و تحریم متفاوت است.»

وی ادامه داد: «کرونا و ادامه آن نیز یکی از عواملی است که صادرات محصولات کشاورزی را با مشکل مواجه کرده است. بیش از چند ماه فرودگاه‌ها تعطیل بوده‌اند و نمی‌توان صادرکننده را مجبور کرد برای بازگرداندن ارز حاصل از صادرات از بازار آزاد اقدام کند. وضعیت امروز کشور وضع جنگی و تولیدکنندگان و صادرکنندگان در وضعیت مقابله قرار دارند. اگر قرار باشد تولیدکنندگان به دلیل سیاست‌های داخلی نیز تحت فشار قرار گیرند ادامه کار برای آنها غیرممکن می‌شود.»

افزایش ۴۰ درصدی مواد بسته‌بندی محصولات کشاورزی

رئیس اتحادیه صادرکنندگان محصولات کشاورزی با اشاره به افزایش قیمت ۴۰ درصدی مواد اولیه بسته‌بندی محصولات کشاورزی اظهار کرد: «کمبود کاغذ، افزایش قیمت ارز و سایر موارد از دلایل افزایش قیمت مواد بسته‌بندی اعلام شده است که در کنار افزایش هزینه‌های حمل و نقل هزینه‌های صادرات را افزایش

داده است. زیرساخت‌های صادراتی در کشور بهبود نیافته است و شرکت‌های حمل و نقل هیچ کدام مجهز به کامیون‌های یخچالی نیستند و واگن‌های حمل بار نیز مجهز به یخچال نیستند.

وی با اشاره به فشاری که سیستم بانکی برای بازگرداندن ارز حاصل از صادرات دارد، اظهار کرد: یکی از موارد مهم در تثبیت صادرات اعتماد بازارها به محصولات ایرانی است این اعتماد یک شبه حاصل نمی‌شود اما یک شبه ممکن است از دست برود و طبیعی است که برای به روز شدن چرخه صادرات، صادرکننده باید بتواند ارز حاصل از صادرات را به کشور برگرداند.

نورانی عنوان کرد: صادرات کشور در شرایط جنگی به صورت مویرگی و توسط کشورهای ثالث در حال انجام است و اگر قرار است اشتغالزایی انجام شود باید بتوان این روند را تسهیل کرد. زمانی گفته می‌شود واردات در مقابل صادرات انجام شود و اگر قرار است این چرخه تسهیل شود مشکلات سامانه نیما و مقررات ارز حاصل از صادرات نیز باید دستخوش تغییر شود.

وی درباره نرخ خرید تضمینی محصولات کشاورزی نیز اظهار کرد: اگر قرار باشد تولید داخل افزایش یابد باید گام به گام با افزایش تولید در مقابل مصرف، تولیدکننده را به گونه‌ای حمایت کرد که بتوان روال تولید را ادامه دهد و طبیعی است که یکی از مهمترین حمایت‌ها از تولید آن است که تولید دارای توجیه اقتصادی باشد.

نرخ خرید تضمینی باید به گونه‌ای باشد که انگیزه لازم را در کشاورزان و تولیدکنندگان ایجاد کند

رئیس اتحادیه صادرکنندگان محصولات کشاورزی عنوان کرد: با وجود آنکه در برخی از کشورها مانند آمریکا به دلیل کرونا با کمبود تولید و مواد غذایی مواجه شدند اما در کشور ما با انباشت تولید مواجه بودیم و هیچ کمبودی به وجود نیامد و حتی می‌توان صادرات نیز داشت. به عقیده فائو هم ایران می‌تواند علاوه بر تامین نیازمندی‌های خود به سایر کشورها نیز صادرات داشته باشد و وقتی این امکان وجود دارد باید نرخ خرید تضمینی باید به گونه‌ای باشد که انگیزه لازم را در کشاورزان و تولیدکنندگان ایجاد کند.